

**Оперативна інформація щодо фітосанітарного стану посівів
сільськогосподарських культур в Україні
на 16 листопада 2017 р.**

В південних та подекуди в центральних областях на площах **озимої пшениці** за теплої погоди продовжували жити личинки **хлібної жужелиці** (1-2 вік) за чисельності 0,2-2,0 екз./м², загалом по краях поля, максимально – 3,0 екз./м² (Запорізька обл.), пошкоджено від 1 до 8% рослин на 5-20% площ. На площах з високою чисельністю шкідника проведені обробки. Майже повсюдно продовжують шкодити **злакові попелиці**, ними заселено 0,3-6% рослин, максимально в осередках до 20% рослин на 20% площ (Київська обл.). **Злаковими мухами** пошкоджено 0,3-4% рослин на 3-21% площ.

Триває розвиток хвороб в посівах озимих зернових. **Борошнистою россою, септоріозом** уражено 0,6-6% рослин на 2-22% площ, **гельміноспориозом** – 1-4% рослин ячменю (Миколаївська, Закарпатська обл.). **Корневими гнилями** уражено 0,5-8% рослин на 5-8% площ озимої пшениці, максимально 3-5% рослин на 33% площ (Рівненська обл.). **Буру листкову іржу** виявляють на 1-6% площ на 0,5-2% рослин (Херсонська, Рівненська, Закарпатська обл.).

Для уникнення накопичення хлібного туруна (жужелиці), особливо у посівах озимини по колосових попередниках, за необхідності (в період сходи - третій листок за чисельності личинок більше 1-2 екз./м², у період кушіння – 2-3 екз./м²) проводять обробки у вечірні або ранішні години за денних температур не нижче 12⁰С, а нічних – не нижчі 5⁰С. При дифузному заселенні поля шкідником порівняно невеликих площ (40-60 га) обприскування проводять суцільно, або крайові в межах 100-150 м по периметру поля.

В південних і подекуди центральних областях осередково тривало живлення гусениць **підгризаючих совок**. На площах озимої пшениці домінує **озима совка**. Шкідника виявляють за чисельності 0,3-3,0 екз./м², пошкоджено 1-2% рослин (по краях) у слабкому ступені (Херсонська, Дніпропетровська, Київська обл.).

Мишоподібні гризуни продовжують мігрувати у посіви озимих зернових. Їх чисельність – 0,3-2 колонії/га (1-7 нір/колонію), подекуди до 3 колоній/га (Запорізька, Київська, Чернівецька обл.).

У посівах **озимого ріпаку** відмічали живлення личинок **капустяної молі**, які на 10-30% площ (переважно крайові смуги), пошкодили 6-8% рослин за середнього та сильного ступеня, **капустяна попелиця** на 20% площ заселили 1-4% рослин (Миколаївська обл.).

Серед хвороб на озимому ріпаку поширюються **пероноспороз** – уражено від 1 до 18% рослин на 2-27% площ, **альтернаріоз, фомоз** – уражено 1-8% рослин на 6-36% площ, більше в центральних і північних областях.

Для стримування поширення хвороб восени на площах озимого ріпаку проводять профілактичні заходи захисту: проти пероноспорозу за ураження понад 5% рослин у фазу 2-4 справжніх листки в умовах високої вологості повітря (90-100%) і середньодобової температури +8.+12⁰С; проти альтернаріозу, фомозу – за умов тривалої теплої осені, вологості повітря 80% і вище, інтенсивності ураження рослин до 2% та розповсюдження хвороби понад 10% у фазу 4-6 розеткових листків; проти бактеріозу коріння, сірої та білої гнилей у фазу 4-6 розеткових листків.

Чисельність **мишоподібних гризунів** у посівах ріпаку, загалом в крайових смугах посівів, 1-3 колоній/га (2-6 нір/колонію), максимально – до 5 колоній/га (Запорізька обл.).

На неорних землях, пасовищах, неугіддях, садах, лісосмугах, на полях після збирання соняшнику, кукурудзи, в багаторічних травах чисельність *мишоподібних гризунів* від 1 до 6 колоній/га (2-8 нір/колонію), максимально 2-4 колоній/га з 12-30 норами/колонію (Херсонська обл.), в багаторічних травах до 9 колоній/га (Рівненська обл.).

Увага! За помірних температур (вище +5⁰С) та вологи, кількість жилих колоній мишоподібних гризунів зростатиме, міграція їх на поля озимини продовжуватиметься, затяжна осінь може призвести до значної шкідливості мишоподібних. За перевищення чисельності – 3-5 колоній на гектар, розкладають отруєні зернові принади.

Підготовлено лабораторією прогнозу ІЗР НААН
за матеріалами регіональних установ НААН
та відділу прогнозів Держпродспоживслужби
16 листопада 2017 р.

Федоренко А.В.
Неверовська Т.М.
Бахмут О.О.
Деньга О.В.
тел. 258-65-63

**Заступник директора Інституту
захисту рослин НААН**

С.В.Ретьман